

دومین کنفرانس ملی پژوهش‌های کاربردی در مهندسی سازه و مدیریت ساخت دانشگاه صنعتی شریف - اسفند ۱۳۹۶

مروری بر مطالعات پیشین رفتار ایمنی در صنعت ساخت

محیا سادات کلاتی^{۱*}، سید یاسر بنی‌هاشمی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد گرایش مهندسی و مدیریت ساخت، گروه مهندسی عمران، دانشگاه فردوسی مشهد

۲- استادیار گرایش مهندسی و مدیریت ساخت، گروه مهندسی عمران، دانشگاه فردوسی مشهد

خلاصه

صنعت ساخت یکی از پرحادثه‌ترین صنایع است که با وجود تلاش‌های بسیار برای بهبود وضعیت ایمنی در چند دهه‌ی اخیر، همچنان شاهد بروز خسارات مالی و جانی زیادی است. یکی از عواملی که در بروز این حوادث نقش اساسی دارد، رفتار غیرایمن است. اما تاکنون در مطالعات توجه کمی به موضوع رفتار ایمنی شده است. از این رو این مقاله قصد دارد تا با مرور سیستماتیک ۶۱ مقاله‌ی پیشین چاپ شده در مجلات معتبر، بهره‌گیری از نتایج این مطالعات را آسان سازد و روند مطالعات آینده را ارزیابی کند. روشی سه مرحله‌ای در این مطالعه مورد استفاده قرار گرفت و تحلیل نتایج بر روی سال انتشار مقالات، کشور و نویسندگان مشارکت‌کننده، کشورهای مورد بررسی قرار گرفته، روش‌های تحقیق استفاده شده و موضوعات و روند مقالات رفتار ایمنی، متمرکز شد. نتایج نشان داد که از سال ۲۰۱۳ توجه به موضوع رفتار ایمنی افزایش یافته است. بیشترین تحقیقات در این زمینه به ترتیب توسط محققان کشورهای چین، استرالیا و آمریکا انجام شده است، در حالی که تمرکز این مطالعات به ترتیب بر روی پروژه‌های ساخت در کشورهای چین، هنگ‌کنگ و آمریکا بوده است. روش‌های پیمایش، مطالعه موردی و آزمایش متداول‌ترین روش‌های تحقیق اتخاذ شده هستند. پس از بررسی جامع صورت گرفته، موضوعات این مطالعات در سه دسته‌ی کلی طبقه‌بندی گردید: (۱) روش‌های شناسایی و سنجش رفتار غیرایمن، (۲) عوامل موثر در بروز رفتار غیرایمن، و (۳) روش‌های بهبود رفتار ایمنی. در پایان، موضوعاتی که کمتر به آنها پرداخته شده و می‌تواند در مطالعات بعدی مورد بررسی قرار گیرد، شناسایی شده و مورد بحث قرار گرفته است.

کلمات کلیدی: رفتار ایمنی، صنعت ساخت، مرور سیستماتیک

۱. مقدمه

صنعت ساخت، صنعتی قدیمی است که قدمت آن مربوط به ۱۲۰۰۰ تا ۴۰۰۰۰ سال پیش از میلاد مسیح است. اولین قوانین ثبت‌شده در زمینه‌ی مدیریت ایمنی مربوط به ۲۲۰۰ سال پیش از میلاد مسیح و پادشاه حمورابی است [۱]. با وجود چنین قدمتی، امروزه صنعت ساخت یکی از پرحادثه‌ترین صنایع در جهان است. این صنعت هر ساله شاهد نرخ بالایی از حوادث است که منجر به مرگ، جراحت، امراض ناشی از کار و بسیاری از خسارات مستقیم و غیرمستقیم می‌شود [۲].

* Email: Kalati@mail.um.ac.ir